

№6 – Amaliy mashg‘ulot

Multimediya tizimlarining tarkibi, tuzilishi, texnik va dasturiy vositalari, qo'llanish soxalari.

Ishning maqsadi:

Talabalarga sistema bloki va ona platalar komponentlarini, qurilmalarni sistema blokiga ulashni o'rgatish.

Qisqacha nazariy ma'lumotlar:

Kompyuter qurilmalari va ular asosida shaxsiy kompyuterlarni yig'ish, kompyuterdan nima maqsadda foydalanishga bog'liqdir. Masalan:

- Odatiy ishlar uchun
- Offis ishlari uchun
- Buxgalteriya ishlarini bajarish uchun va boshqalar.

Kompyuterlarni yig'ish uchun kerak bo'ladigan **komponentlar va qurilmalar:**

	Korpus		Video karta
	Ona plata		SD-Rom
	Protsessor		Qattiq disk yoki vinchester
	Kuler, vintelyatorlar (Parrak)		Monitor
	Xotira qurilmalari		Klaviatura
	Ovoz kartasi		Sichqoncha
	Ichki yoki tashqi modem		Kolonkalar
	Tarmoq kartasi		Va boshqalar

Foydalanadigan uskunalar:

- Otvvertkalar to'plami;

- Shurupovert;
- Pinset;
- Termopasta;
- Vintlar to‘plami;
- Shleyflar komplekti;
- Audiokabel va boshqalar.

Korpusni komponentlarni yig‘ishga tayyorlash.

Korpusning devor qismlarini yechish.

Buning uchun korpusning orqa qismini o‘zingizga qaratib buring va yon devorlarini ushlab turuvchi vintlarini ohista yeching.

Ona plata komponentlarini o‘rnatish.

1. Ona platani karton yoki paralon to‘shalgan stol ustiga qo‘ying. Karton yoki paralonni to‘shalishi stolni qirilishidan himoya qiladi.
2. Maxsus joy, ya‘ni razyemga protsessorni o‘rnatish. Buning uchun razyem yon tomonlarida joylashgan temir richaklarni vertikal holatgacha ko‘tarib qo‘ying.
3. Ortiqcha kuch ishlatmasdan protsessorni razyemga o‘rnating va temir richaklarni joyiga tushuring.
4. Protsessorga siliq holda termopasta surkang.
5. Kulerni protsessorga o‘rnating. Bunda protsessor va kulerning o‘yiq joylari bir biriga mos kelishiga e‘tibor bering.
6. Vintelyatorning elektr ta‘minlagichini ona plata razyomiga o‘rnating, razyom o‘zining kalitiga ega bo‘lib, uni noto‘g‘ri o‘rnatib bo‘lmaydi.
7. Xotira modullariga razyemlarni tanlash (**DDR1,DDR2,DDR3**) va o‘rnatish.
8. Ona platani korpusga o‘rnating, bunda ona platani qotiruvchi vintlardan foydalaning.
9. **Adapterlarni o‘rnatish.** Video kartani mos razyemga o‘rnating. Bu razyemning rangi boshqalaridan farqlanib u elektr ta‘minlagich bloki (blok pitaniya) ga yaqinroq joylashgandir.
10. Boshqa adapterlarni, ya‘ni **ovoz kartasi, tarmoq kartasi, ichki modem** razyemlarga mos ravishda o‘rnatiladi. Agar iloji bo‘lsa turli adapterlarni yonma yon o‘rnatmagan ma‘quldir, chunki bu holat ularni qizishni oldini oladi. Adapterlar o‘rnatilgandan keyin ularni vintlar bilan qotirib chiqing.
11. Portlarni o‘rnating (o‘yin, usb portlari, ma‘lumotlar tez chiqaruvchi maxsus port,...).
12. Portlar razyemlarini ona plataga o‘rnating.
13. **Parraklar (Vintelyator)**-larni o‘rnatish. Hozirgi zamon ona platalar havo temperaturasiga qarab parraklar harakatini boshqaradi. Parraklarning ichga

havo tortuvchi va tashqariga issiq havoni chiqaruvchi ko'rinishlari mavjuddir.

14. Parraklar elektr ta'minlagichini ona plataga o'rning.

15. Qattiq disk (**vinchester**) va **CD-ROM**-larni o'rning. Ularni maxsus **karkas** deb ataluvchi qismlarga vintlar yordamida qotiriladi. **CD-ROM**ni o'rnatishda uning ustki va ostki qismlaridan ozgina tirqich qolishiga e'tibor bering, bu tirqich havo aylanishini ta'minlaydi.

16. Bu qurilmalar elektr ta'minlagichlarini ular uchun ajratilgan maxsus joylariga o'rning.

17. Korpusning yon devorlarini o'rniga qo'ying va apparat qismlarini (**monitor, sichqoncha, klaviatura, kolonkalar** va boshqa) larni o'rning.

18. Yig'ilgan kompyuter foydalanishga tayyor(albatta kompyuterning ikkinchi muhim qismi, ya'ni dasturiy ta'minoti o'rnatilgandan so'ng).

Yakuniy xulosa:

Kompyuter yig'ildi. Erishilgan natija so'ralgan talablarga javob beradi va kelgusida yana kompyuterni qo'shimcha jihozlantirish imkoniyatiga ega.

Birinchiidan bu foydalanayotgan **RAM** hajmiga va yuqori chastotali protsessorning soniga tegishlidir. Yana bir bor diqqat bilan barcha ulanishlarni ko'zdan kechiring, o'rnatilgan qurilmalarning to'g'riligiga ishonch hosil qiling.